

Un grup de membres de la comunitat lazidita de Hannover (Alemanya) es manifesta el passat 18 d'agost per reclamar la intervenció de la Unió Europea en la defensa del poble lazidí que viu al nord de l'Iraq.

El poble que adora l'àngel caigut

La matança de mig miler de iazidites per part d'al-Qaida fa dues setmanes ha fet conèixer aquesta minoria iraquiana arreu del món. Els musulmans ultraortodoxos els acusen d'adoradors del diable; el iazidisme, tanmateix, és una religió ancestral que clava les arrels en antics cultes assiris i irànics.

No els convertí el cristianisme ni tampoc els convencé la religió de Mahoma. Des de fa segles, els iazidites, un poble de parla kurda que habita l'actual Kurdistan iraquiana, són escampats també per Geòrgia, Armènia, Síria, l'Iran i, modernament, per la República Federal Alemanya, on n'han anat a parar uns 30.000 fugint de les persecucions. En total, la comunitat iazidita és formada per uns 800.000 individus arreu del món, concentrats bàsicament al nord de l'Iraq.

Extraordinàriament endogàmics, els iazidites aparegueren als mitjans de comunicació quan una jove volgué abjurar del iazidisme per poder-se casar amb un musulmà. Fou lapidada, i la seva mort, enregistrada en telèfon mòbil, fou l'excusa perfecta per a escarmentar

Setè
Premi de
Periodisme
d'Investigació

RAMON

BARNILS

La dotació del premi serà de 3.333 euros.
Els treballs, inèdits i escrits en català hauran de presentar-se
al setmanari EL TEMPS abans del 30 de setembre de 2007
per correu ordinari.

Octubre Centre de Cultura Contemporània
c/ Sant Ferran 12, 46001 València

o per correu electronic:
premi.barnils@eltemps.net

L'obra guanyadora serà publicada al setmanari EL TEMPS

El premi es farà públic durant el sopar de lliurament
dels XXVI Premis Octubre que tindrà lloc a València
el 27 d'octubre de 2007

Per a més informació:
Octubre Centre de Cultura Contemporània
c/ Sant Ferran 12
46001 València
Tel. 963 535 100
premi.barnils@eltemps.net
www.eltemps.cat

aquests infidels del nord que reten culte a Satanàs; quatre vehicles bomba esclataren el 14 d'agost a quatre localitats del nord de l'Iraq habitades per iazidites. El resultat, quasi mig miler de morts. No era la primera vegada que els ultraortodoxos sunnites atemptaven contra els iazidites, acusats també de connivència amb l'invasor nord-americà. El 22 d'abril passat, a la rodalia de Mossul, 23 iazidites foren raptats d'un autobús per insurgents iraquians, que prèviament separaren musulmans i cristians. Tots 23 foren assassinats.

Fills d'Adam. Els iazidites, tot i que no se senten kurds, parlen un dialecte d'aquesta llengua, el kurmandjî o kurd septentrional, convertit en la seva llengua sacra. Cal cercar l'origen del grup en els temps pre-islàmics, tot i que el contacte amb la religió de Mahoma contribuï a donar forma al iazidisme tal com se'ns presenta avui. Justament fou un devot sufí, el xeic Adi ibn Mustafà, qui protagonitzà una forma peculiar de sincretisme islàmic a les muntanyes del Kurdistan, el moviment conegut per sufisme dawiyya, que es fongué amb les antigues creences iazidites. La connexió amb l'Islam aviat es trencà, i el iazidisme s'autodefiní de manera independent. No obstant això, Adi ibn Mustafà és venerat com a sant pels iazidites, que convertiren la seva sepultura a Lalix, al nord-est de Mossul, en lloc de pelegrinatge.

Les creences iazidites, però, es claven en l'antiguitat i hi ha qui ha cregut que era la religió primigènica del poble kurd. No accepten les conversions. Els iazidites són els elegits, els únics i veritables descendents d'Adam, el primer home. Segons la tradició iazidita, el primer iazidita nasqué d'Adam i d'una hurí (verge del paradís islàmic); d'Eva foren Caïn, Abel i Set.

Vet ací el perquè de la seva estricta endogàmia, que castiga tan cruelment qui abjura de la religió dels avantpassats. Són monògams, tot i que la poligàmia és reservada als líders de la comunitat. Altrament, mantenen un règim social de castes, els xeics o líders, els múrxids i els pirs. Els matrimonis són estrictament celebrats al si d'una de les castes, i resten totalment prohibides les noces morganàtiques o entre no iguals.

Malik Taus. Però potser el tret més significatiu de la religió iazidita és la fe que mostren per Malik Taus, el veritable protagonista de la seva cosmogonia i que els musulmans identifiquen amb Xaytan (Satanàs), el diable, l'àngel caigut i amo de l'avern. Aquesta, però, és una identificació massa simplista, que justifica odís innecessaris i, altrament, nodreix el iazidisme d'una aurèola d'ocultisme de la qual no és mereixedor. Per al iazidisme, Malik Taus –Tawûsê Melek, en kurmandjî– és el cap dels set arcàngels, que no pas el senyor de l'infern. Segons les creences iazidites, Malik Taus fou creat per Déu de la seva il·luminació i després creà els altres sis arcàngels. De la pols creà el primer home, Adam, dotat de vida per l'alè diví, i ordenà als arcàngels que li fessin reverència. Malik Taus, però, s'hi negà. Com podia un ésser creat de la il·luminació inclinar-se davant d'un que havia estat fet de la pols? Aquesta rebel·lió, tanmateix, no condemnà Malik Taus a l'avern, sinó que el convertí en el líder dels arcàngels i el representant suprem de Déu a la Terra.

Déu no castigà Malik Taus; comprengué la decisió i el distingí entre tots els arcàngels. Déu pogué obligar Malik Taus a sotmetre's a l'home, però admirà la natura sublim de l'arcàngel, que a partir d'aleshores s'emparà de la Terra en nom del creador suprem. La Terra és, doncs, el regne de Malik Taus, a qui els iazidites adoren com a representant de la divinitat. De més a més, el primer dimecres del mes de Nisan (març-abril), quan Déu creà Malik Taus, esdevingué el dia de cap d'any iazidita. La història de Malik Taus impressionà el xeic Adî ibn Mustafâ, que hi cregué i predicà la divinitat de l'arcàngel favorit de Déu.

L'Alcorà, però, identificà Malik Taus amb Satanàs i vet ací l'origen de la confusió, que converteix un col·lectiu humà en susceptible de satanisme. Per la connexió amb cultes antics de la

imatges de l'àngel caigut, Malik Taus, que els iazidites representen com un paó, i del lloc sant del iazidisme, Lalish, al Kurdistan iraquiana, on segons aquesta religió es va formar l'univers.

regió, el nom de Taus o Tawûsê podria ésser un derivat del *theos* grec, mot que fa referència a la divinitat. Així ho creu el lingüista kurd Jamal Nebez.

El xeic Adî ibn Mustafâ es cregué una reencarnació de Malik Taus. Els seus seguidors també i, així, Malik Taus –representat iconogràficament amb la forma d'un paó– i Adî ibn Mustafâ són els dos personatges principals de la religió iazidita, que cada any celebra pelegrinatges a Lalix, el lloc sant dels iazidites. Com els musulmans, si les condicions econòmiques ho permeten, els iazidites estan obligats a pelegrinar una vegada a la vida a Lalix. La Festa de l'Assemblea o Cejna Cemaiya és la principal del calendari iazidita, que cada any congrega a Lalix pelegrins de tot el món del 23 d'Elul (setembre) a l'1 de Tixrei (octubre). Els fidels es banyen al riu proper al santuari, renten figures de Malik Taus i encenen espelmes a la tomba d'Adî ibn Mustafâ. També s'hi sacrifica un bou, la qual cosa ha fet pensar als estudiosos del iazidisme en la connexió amb el culte a Mitra.

Entre Saddam i l'Islam. El Kurdistan s'islamitzà d'antic, però el iazidisme aconseguí de sobreviure a les muntanyes. La identificació del seu Malik Taus amb Satanàs els convertí en perseguits i hagueren de mantenir en secret la pràctica religiosa. Només a partir de 1849 la Suprema Porta –l'imperi otomà– els reconegué com una minoria i no permeté els abusos contra la comunitat iazidita.

El nacionalisme àrab sorgit de la descomposició de l'imperi otomà utilitzà els iazidites en l'enfrontament amb els kurds del nord de l'Iraq. Així, Saddam els tolerà, perquè els considerà un poble a part dels kurds. Tanmateix, aquesta permissivitat no amaga el desig de dividir les comunitats kurdes, en general rebels a l'autoritat de Bagdad. Els iazidites, així, gaudiren, d'una tolerància que no tingueren en absolut els xiïtes del sud.

Tanmateix, el tronc comú sempre hi fou present; nombrosos iazidites, malgrat que la religió els prohibeix el contacte amb els no iazidites, militaren a les files dels peixmergues kurds que lluitaren contra el règim tirànic de Saddam Hussein i el partit Baas iraquiana. Avui dia, el Kurdistan autònom del nord de l'Iraq reivindica els iazidites com a part de la nació kurda.

David Garrido

El poble kurd es va islamitzar d'antic, però el iazidisme aconseguí sobreviure a les muntanyes del Kurdistan